

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Житомирської
спеціальної школи ЖОР
Протокол № 1 30.08.2023

Введено в дію наказом
директора Житомирської
спеціальної школи
Житомирської обласної ради
від 31.08.2022 №

**Освітня програма
Житомирської спеціальної школи
Житомирської обласної ради
на 2023 – 2024 навчальний рік**

Освітня програма

Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради
на 2023 – 2024 навчальний рік

Розділ 1

Призначення закладу та засіб його реалізації

Призначення закладу:

забезпечення права здобувачів освіти з порушеннями інтелектуального розвитку, зумовленими стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, на здобуття загальної середньої освіти з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку; формування життєвої компетентності у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку як умови їх соціальної інтеграції, здатності застосовувати здобуті знання і вміння у практичній життєдіяльності.

Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- принцип виховуючої спрямованості навчання,
- принцип науковості процесу навчання,
- принцип систематичності і послідовності навчання,
- принцип доступності знань,
- принцип активності і свідомості у навчанні,
- принцип наочності,
- принцип міцності засвоєння знань, формування вмінь і навичок,
- принцип корекційної спрямованості навчання,
- вирішальна роль вчителя і педагогічного колективу у навчанні,
- принцип індивідуального та диференційованого підходу до учнів.

Система корекційних заходів на здобувачів освіти впливає на особистість в цілому і виявляється у єдності таких її компонентів, як пізнавальні й емоційно-вольові психічні процеси, досвід (знання, вміння, навички), спрямованість, поведінка, а також розрахована на тривалий час.

Прийомами реалізації індивідуального підходу в освітньому процесі є:

- активізація всіх учнів класу,
- індивідуалізація завдань,
- визначення відповідного рівня допомоги,
- орієнтація на різний темп роботи та динаміку наростання втоми,
- урахування індивідуальних особливостей пізнавальних процесів,
- урахування в освітньому процесі індивідуальних особливостей самооцінки, ставлення до власного дефекту та компенсаторних можливостей учнів,
- орієнтація на індивідуальні особливості емоційно-вольової сфери учнів,
- урахування індивідуальних потреб та інтересів дітей,
- урахування індивідуальних особливостей характеру учнів.

Освітній заклад має свою територію, приміщення та обладнання для організації освітньо – виховного процесу, корекційно – розвиткової роботи, реабілітаційних заходів, проживання вихованців, проведення позакласної роботи. Територія та приміщення школи відповідають вимогам доступності та безпеки з урахуванням специфіки учнів з інтелектуальними порушеннями. Комплекс приміщень складають: навчальний корпус з обладнаними кабінетами-класами – 1-4 класи, 5-10 класи, бібліотекою; спальні корпуси, кімнати відпочинку й дозвілля; медичний блок; їдальня, що забезпечує харчування учнів, харчоблок із складськими приміщеннями; виробничі майстерні, спортивний майданчик, спортивний зал, актовий зал.

Для проведення корекційно-розвиткової роботи в школі обладнані:

- ✓ кабінети для корекційно-розвиткових занять з розвитку мовлення
- ✓ кабінет для проведення занять з ритміки, ЛФК
- ✓ кабінет соціально-побутового орієнтування
- ✓ кімнати психологічного розвантаження та організації реабілітаційних заходів (сенсорні кімнати у спальних корпусах закладу)
- ✓ кабінет для роботи практичного психолога
- ✓ комп'ютерний клас з мережею інтернет.

Учні спеціальної школи мають рівний доступ та право на користування спортивним інвентарем, засобами навчання, навчальним приладдям, іграшками та іграми, матеріалами для розвитку індивідуальних творчих здібностей гурткової роботи, засобами реабілітації.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»,
- Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 №221),
- Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04. 2021 р. № 285-р. «Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року»),
- Концепції Нової української школи (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»),
- Державного стандарту початкової освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688),
- Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898),
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392),

- наказу МОН України від 10.07.2019 № 955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8»;
- інших нормативно-правових та відомчих документів, які регулюють забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої та спеціальної освіти.

Заклад здійснюватиме свою діяльність відповідно до Статуту, Правил внутрішнього трудового розпорядку та інших нормативно-правових актів.

На кожному рівні базової загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У спеціальній школі визначена українська мова навчання та виховання учнів.

Освітній процес організовується за такими циклами:

- ✓ початкова освіта – 1-4 класи;
- ✓ перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);
- ✓ другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-10 роки навчання);

Освітня програма I ступеня

✓ початкова освіта – 1-4 класи

Мета діяльності школи I ступеню закладу:

- забезпечення об'єднаного спільними цілями педагогічного впливу на формування особистості кожної дитини з максимальним урахуванням її актуальних можливостей і потреб найближчого розвитку, збереженням фізичного і емоційного благополуччя;
- здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування в соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання.

Індивідуальний та диференційований підходи в освітньому процесі забезпечують корекцію порушень розвитку, засвоєння освітньої програми, розвиток здібностей та подальшу соціалізацію.

Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, котрі розпочинають навчання у початковій школі, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

Метою початкової освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Освітня програма спеціального закладу загальної середньої освіти І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами розроблена відповідно до Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами:

- для здобувачів освіти 1-2 класів – за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджена наказом МОН України від 19.09.2022 № 836;
- для здобувачів освіти 3-4 класів – за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджена наказом МОН України від 19.09.2022 № 836;
- для здобувачів освіти 2-4-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку помірною ступеня (розладами спектру аутизму) – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 25.06.2018 № 693 (таблиця 19),

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтовних очікуваних результатів, зазначених у програмі. Для реалізації вищезазначених мети та завдань освітній заклад має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

Згідно Концепції НУШ змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1. «Мовно-літературна» в 1-х класах реалізується через інтегрований курс «Навчання грамоти», в 2-4-х класах через предмети «Українська мова», «Літературне читання»;
2. «Математична» реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. «Природнич. Соціальна і здоров'язбережувальна. Громадянська та історична» галузь реалізується через предмет «Я досліджую світ»;
4. «Технологічна» галузь реалізується через предмет «Трудове навчання»;
5. «Мистецька» галузь реалізується через предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»;
6. «Фізична» галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

Для учнів, які за станом здоров'я не можуть здобувати освіту за денною формою (відповідно до висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я або медичного висновку про стан здоров'я дитини за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України), здійснюється освітній процес за індивідуальною формою здобуття освіти (педагогічний патронаж). Педагогічний патронаж для учнів з особливими освітніми потребами організовується за Індивідуальним навчальним планом. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляються педагогічними працівниками за участю одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини і з урахуванням висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Корекційно-розвиткові заняття. Зміст корекційно-розвиткових занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів і реалізується через навчальні предмети та курси: «Ритміка», «Соціально - побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура».

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичної культури.

Корекційно – розвиткові заняття з соціально-побутового орієнтування, ритміки у 1-4-х класах проводяться без поділу класів на групи у першу половину дня та регламентуються загальним розкладом; корекційно – розвиткові заняття з лікувальної фізкультури, розвитку мовлення проводяться у другу половину дня і регламентуються окремим розкладом. Згідно рішення педагогічної ради школи (протокол від 30.08.2023 №1) заняття з соціально-побутового орієнтування, ритміки, лікувальної фізкультури та розвитку мовлення не оцінюються. Облік занять з соціально-побутового орієнтування, ритміки, лікувальної фізкультури здійснюється на сторінках класного журналу, за наявності вільних сторінок.

Корекційно – розвиткові заняття з розвитку мовлення проводяться в групах та індивідуально. Тривалість групових занять до 35 хвилин, індивідуальних – 20-25 хвилин. Облік занять з розвитку мовлення здійснюється в окремих журналах, логопедичні заняття не оцінюються.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х – 35 хвилин, 2-3-4 класах – 40 хвилин, визначених Державними санітарними нормами та правилами, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»).

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти складає:

- 1 класу – 20 годин на тиждень, 700 годин на рік,
- 2 класу – 21 годин на тиждень, 735 годин на рік,
- 3 класу – 22 години на тиждень, 770 годин на рік,
- 4 класу – 22 години на тиждень, 770 годин на рік.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь 'диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню

Мета: формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням наступних завдань:

1. соціальна адаптація дітей;
2. корекція порушень розвитку;
3. загальний фізичний розвиток у відповідності з їх можливостями.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, логопедичні заняття, ритміка.

У роботі з цією категорією дітей важливо приділяти увагу формуванню у них певного обсягу знань, адекватність поведінки та вміння діяти у конкретних життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями, які мають розлади аутичного спектра

Мета - психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень у дітей з розладами аутичного спектра.

Напрями корекційно-розвиткової роботи та завдання, реалізація яких в умовах мікрогрупи сприяє досягненню мети:

1. Розвиток психомоторики (гармонізувати психофізіологічний статус; збагачувати руховий репертуар; тренувати психомоторні функції та властивості (координованість, статична і динамічна рівновага, спритність, витривалість).
2. Сенсорний розвиток, сенсорна інтеграція (розвивати моторну імітацію, збагачувати чуттєвий досвід, формувати полісенсорне сприймання,

коригувати сенсорну гіперчутливість, розвивати відчуття ритму, (структурування середовища і діяльності), розвивати дрібну моторику та зорово-моторну координацію).

3. Соціально-комунікативний розвиток (розвивати здатність виконувати соціальні норми та правила поведінки, підпорядковуватися інструкціям, формувати комунікативні вміння, у тому числі невербальні, стимулювати розвиток мовлення (активний та пасивний словниковий запас), формувати соціально-побутові навички).

Організація навчального процесу буде здійснюватись відповідно до спеціальних навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти та науки України для дітей з порушенням інтелектуального розвитку.

Очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів освіти

Освітня програма спрямована на реалізацію мети та завдань освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, що забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які позначаються через уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду практичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Згідно Концепції НУШ, освітній процес спрямований на формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких **ключових компетентностей**:

- *володіння державною мовою*; що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;
- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- *соціально-трудової компетентності*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;
- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;
- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;
- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей визначені **вміння**: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Форми організації освітнього процесу

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної та предметно-практичної діяльності, а також практична його спрямованість. Тому доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, інтегровані уроки, індивідуально-групові заняття різної пізнавальної та корекційної спрямованості залежно від віку дітей; гурткова робота,

організовані ігри різних видів, спостереження, прогулянки, дослідно-експериментальна, художньо-продуктивна, театралізована діяльність, яку педагог організує у межах уроку або в позаурочний час. Зайнятість дітей за цими формами рівномірно розподіляється протягом їх перебування в закладі з урахуванням віку, працездатності в різний час, можливості поєднання з іншими видами діяльності відповідно до завдань освітнього процесу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма II ступеня

- ✓ **перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);**
- ✓ **другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-10 роки навчання);**

Мета діяльності школи II ступеню закладу:

Розвиток та формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності конкурентноспроможної і самодостатньої особистості, вироблення сучасної моделі випускника школи, спроможного реалізувати власний позитивний потенціал.

Освітня програма спеціального закладу загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами розроблена відповідно до Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами:

- для здобувачів освіти 5-а, 5-б, 6-а, 6-в-х класів – за Типовою освітньою програмою для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317 (додаток 14),
- для здобувачів освіти 6-б класу – за Типовою освітньою програмою для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317 (додаток 16),
- для здобувачів освіти 7-10-х класів – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 18),
- для здобувачів освіти 7-10-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня (розладами спектру аутизму) – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627, зі змінами наказ МОН України від 10.06.2019 № 808 (таблиця 19.1).

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтовних очікуваних результатів, зазначених у програмі. Для реалізації вищезазначених мети та завдань освітній заклад має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

У 5-а, 5-б, 6-а, 6-в класах освітні галузі реалізуються через такі навчальні предмети:

1. Мовно-літературна освітня галузь реалізується через навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання»;
2. Математична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. Природнича освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Пізнаємо природу»;
4. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»;
5. Громадянська та історична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Вступ до історії України та громадянської освіти»;
6. Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Технології»;
7. Інформатична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Інформатика»;
8. Мистецька освітня галузь реалізується через навчальні предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»;
9. Фізична культура освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Фізична культура».

У 6-б класі освітні галузі реалізуються через такі навчальні предмети:

1. Мовно-літературна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Українська мова та літературне читання»;
2. Математична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. Природнича, Громадянська та історична освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Пізнаємо світ»;
4. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»;
5. Інформатична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Основи інформатики»;
6. Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Предметно-практичне навчання»;
7. Мистецька освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Мистецтво»;
9. Фізична культура освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Фізична культура».

Відповідно Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392), визначено 7 освітніх галузей для 7-10-х класів:

1. «Мова і література» реалізується через навчальні предмети «Українська мова та літературне читання»;
2. «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика»;
3. «Природознавство» реалізується через навчальні предмети «Природознавство» 5-9 клас, «Географія» 6-9 клас; «Фізика і хімія у побуті» 7-9 клас;
4. «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети «Я у світі» 5 клас «Історія України» 7-9 клас, «Основи правознавства» 10 клас;
5. «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» 5-8 класи;
6. «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання», «Інформатика» 5-10 класи;
7. «Здоров'я і фізична культура» реалізується через навчальні предмети «Основи здоров'я» 5-9 клас, «Фізична культура» 5-10 класи.

Зміст корекційно-розвиткових занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями порушень інтелектуального розвитку здобувачів освіти, реалізується через навчальні предмети та курси:

- 5-а, 5-в класи – «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура», «Ритміка»,
- 5-б клас – «Психомоторний та сенсорний розвиток», «Альтернативна комунікація», «Ритміка», «Логопедичні заняття»,
- 6-10 класи – «Розвиток мовлення», «Соціально - побутове орієнтування», «Лікувальна фізкультура».

У закладі здійснюється освітній процес за індивідуальною формою здобуття освіти (педагогічний патронаж) для осіб, які за станом здоров'я не можуть здобувати освіту за денною формою (відповідно до висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я або медичного висновку про стан здоров'я дитини за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України). Індивідуальна форма здобуття освіти (педагогічний патронаж) в системі спеціальної освіти є однією з форм організації освітнього процесу і служить забезпеченню права осіб на здобуття освіти відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 р. №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. №955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 р. №8), листа Міністерства освіти і науки України від 20.08.2019 р. №1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти», на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, заяви одного з батьків (законних представників).

Педагогічний патронаж передбачає:

- надання освітніх послуг відповідно до потреб дитини та у формі, яка найбільш відповідає стану дитини та її індивідуальним можливостям;
- забезпечення освітнього процесу необхідними засобами навчання з урахуванням індивідуальних потреб здобувача освіти;
- можливість періодичного залучення здобувача освіти до учнівського колективу з метою соціалізації (у межах загальношкільних освітніх заходів);
- взаємодію педагогічних працівників із закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту дітей, інклюзивно-ресурсними центрами.

Індивідуальна форма здобуття освіти (педагогічний патронаж) для учнів з особливими освітніми потребами організовується за Індивідуальним навчальним планом, який розробляється педагогічними працівниками за участю одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини та з урахуванням висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів інваріантної частини відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета в межах тижневого навантаження.

Директором спеціальної школи затверджується Індивідуальний навчальний план, який погоджується педагогічними працівниками (письмово) з батьками (законними представниками).

Персональний склад педагогічних працівників, які здійснюють навчання за формою педагогічного патронажу, кількість годин для її організації визначаються наказом директора спеціальної школи у відповідності до кількості навчальних предметів інваріантної складової відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти.

Навчальні досягнення учнів, які навчаються за індивідуальною формою (педагогічним патронажем), оцінюються відповідно до чинних нормативних документів. Зміст проведеної роботи, навчальні досягнення учнів з предметів обліковуються в окремих журналах встановленого зразка, зошитах спостережень. Документація ведеться в повному обсязі згідно інструкцій про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти. Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує учнів необхідними комплексними знаннями, уміннями та навичками.

Провідним підходом є компетентнісний підхід, спрямований на формування необхідних життєвих компетентностей.

Інваріантною частиною навчального плану передбачені наступні навчальні предмети: Читання та письмо, я у світі, соціально-побутове орієнтування, елементарні математичні уявлення, природознавство, мистецтво, предметно-практичне навчання, основи інформатики, адаптивна фізична культура.

Варіативна складова включає в себе корекційно-розвиткові та індивідуальні заняття: психомоторний та сенсорний розвиток, альтернативна комунікація, ритміка, логопедичні заняття.

Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється, у разі необхідності, за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою (траєкторією). Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

Кількість годин визначається з розрахунку без урахування годин на проведення корекційно-розвиткових занять:

1-4 класи -10 годин на тиждень на кожного здобувача освіти;

5-10 класи -14 годин на тиждень на кожного здобувача освіти.

Корекційно-розвиткові заняття. Корекційно – розвиткові заняття з соціально-побутового орієнтування у 5-а, 5-б, 6-а, 6-в, 7-10-х класах проводяться без поділу класів на групи у першу половину дня та регламентуються загальним розкладом; корекційно – розвиткові заняття з ритміки у 5-а, 5-б, з лікувальної фізкультури, розвитку мовлення 6-10-х класах, у 6-б класі психомоторний та сенсорний розвиток, альтернативна комунікація, ритміка, логопедичні заняття, проводяться у другу половину дня і регламентуються окремим розкладом.

Корекційно-розвиткові заняття з соціально-побутового орієнтування, ритміки, лікувальної фізкультури та розвитку мовлення не оцінюються. Облік занять з соціально-побутового орієнтування, ритміки, лікувальної фізкультури здійснюється на сторінках класних журналів, за наявності вільних сторінок.

Корекційно – розвиткові заняття з розвитку мовлення проводяться в групах та індивідуально. Тривалість групових занять до 35 хвилин, індивідуальних – 20-25 хвилин. Облік занять з розвитку мовлення здійснюється в окремих журналах, заняття з розвитку мовлення не оцінюються.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти складає:

- 5-х класів – 25 годин на тиждень, 875 годин на рік,
- для 6-х класів – 28 годин на тиждень, 980 годин на рік,
- для 7-х класів – 30 годин на тиждень, 1050 годин на рік,
- для 8-х класів – 32 годин на тиждень, 1120 годин на рік,
- для 9-х класів – 32 годин на тиждень, 1120 годин на рік,
- для 10-х класів – 32 годин на тиждень, 1120 годин на рік.

Очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках базової загальної середньої освіти. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Освітня програма спеціального закладу загальної середньої освіти II ступеня формує у здобувачів освіти такі ключові компетентності:

1) Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами.

Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.

2) Математична компетентність.

Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

4) Основні компетентності у природничих науках і технологіях.

Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; користуватися технологічними пристроями.

5) Інформаційно-цифрова компетентність.

Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

6) Уміння вчитися впродовж життя.

Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

7) Ініціативність і підприємливість.

Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору

найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

8) Соціальна і громадянська компетентності.

Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

9) Обізнаність і самовираження у сфері культури.

Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

10) Екологічна грамотність і здорове життя.

Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати і оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень.

Наскрізні вміння

Наскрізні вміння формуються на всіх навчальних предметах. Вони є спільними для всіх компетентностей.

- читати з розумінням,
- висловлювати власну думку усно і письмово,
- критично та системно мислити,
- діяти творчо,
- виявляти ініціативність,
- здатність логічно обґрунтувати позицію,
- конструктивно керувати емоціями,
- приймати рішення,
- розв'язувати проблеми.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційнодіяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу вважати різні типи уроку:

- пропедевтичні уроки,
- уроки формування нових знань, умінь, навичок;
- урок додаткової корекції знань і умінь,
- уроки систематизації й узагальнення знань, умінь і навичок,
- уроки застосування знань, умінь і навичок,
- уроки перевірки якості засвоєння знань і умінь,
- комбіновані уроки.

Також формами організації освітнього процесу є самопідготовка, години спілкування, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, ділові ігри тощо.

Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей створюються умови для проведення навчально-практичних занять з різних предметів як функції перевірки та оцінювання досягнення компетентностей учнів.

РОЗДІЛ 2

Цілі та задачі освітньої діяльності закладу

Цілі освітньої діяльності закладу

- 1) Створення умов для отримання кожним учнем того рівня освіти, який відповідає його здібностям та індивідуальним особливостям; розвиток інтелектуальної, емоційної сфери дитини, формування його ціннісних орієнтирів, прищеплення навичок соціальної компетентності через включення кожного школяра в систему предметної орієнтації, професійного самовизначення.
- 2) Створення безпечного, вільного від будь-яких форм насилля, комфортного та доступного освітнього середовища.
- 3) Розвиток інноваційної діяльності школи, підвищення якості освіти.
- 4) Інформатизація навчання, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення.
- 5) Побудова ефективної системи виховання, розвитку і соціалізації учнів.

- 6) Розвиток творчої ініціативи педагогів в пошуках нових форм і методів педагогічної діяльності.
- 7) Прищеплення учням шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій усіх народів, що населяють Україну.
- 8) Виховання в учнів патріотичних почуттів, формування національної самосвідомості, любові до рідної землі свого народу, готовності до праці в ім'я України.
- 9) Створення сучасної матеріально-технічної бази.

Задачі освітньої діяльності закладу

- 1) забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, на здобуття загальної середньої освіти з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку;
- 2) забезпечення в освітньому процесі системного психолого-педагогічного супроводу з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців);
- 3) розвиток природних здібностей і обдарувань, творчого та критичного мислення учнів (вихованців), здійснення їх допрофесійної підготовки та соціалізації;
- 4) сприяння засвоєнню учнями (вихованцями) норм етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- 5) сприяння всебічному розвитку учнів (вихованців);
- 6) сприяння набуттю ключових компетентностей учнями (вихованцями), запровадження педагогіки партнерства, надання консультацій батькам або іншим законним представникам учня (вихованця) з метою забезпечення їх активної участі в освітньому процесі.

Освітній процес організовується в очному режимі. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Заклад може організувати навчання з використанням технологій дистанційного навчання шляхом проведення онлайн-занять через платформи HUMAN, Skype, Classrom; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із наданням консультацій; використання безкоштовних вебсерверів та платформ.

РОЗДІЛ 3

Навчальний план

В 2023-2024 н.р. буде навчатись в середньому 202 здобувача освіти, для 24 буде організовано педагогічний патронаж.

В закладі функціонуватиме 18 класів: 1а, 1б, 2а, 2б, 3, 4 – 6 класів; 5а, 5б, 6а, 6б, 6в, 7, 8а, 8б, 9а, 9б, 10а, 10б – 12 класів.

6-Б клас для дітей зі складними порушеннями розвитку (дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня та порушенням мовлення різної важкості, та (або) зі спектром аутизму).

Робочий навчальний план Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради розроблений на виконання розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України, з урахуванням вимог Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів.

Робочий навчальний план Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради на 2023-2024 навчальний рік складено за Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами:

- для здобувачів освіти 1-2 класів – за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджена наказом МОН України від 19.09.2022 № 836;

- для здобувачів освіти 3-4 класів – за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.), затверджена наказом МОН України від 19.09.2022 № 836;

- для здобувачів освіти 2-4-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня (розладами спектру аутизму) – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 25.06.2018 № 693 (таблиця 19),

- для здобувачів освіти 5-6-х класів – за Типовою освітньою програмою для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затверджена наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317, яка вводиться в дію поетапно з 2022/2023 навчального року для 5-х класів, з 2023/2024 навчального року для 6-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти, а саме: 5-а, 5-б, 6-а, 6-в – додаток 14, 6-б – додаток 16; (додаток 2, 3).

- для здобувачів освіти 7-10-х класів – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 18), (додаток 4),

- для здобувачів освіти 7-10-х класів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня (розладами спектру аутизму) – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливим освітніми потребами, затверджено наказом МОН України від 12.06.2018 № 627, зі змінами наказ МОН України від 10.06.2019 № 808 (таблиця 19.1).

Освітній процес у спеціальних закладах освіти організовується відповідно до переліку навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2023-2024 н.р.

Повноцінність загальної середньої освіти дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових навчального плану.

Години варіативної складової в початковій ланці реалізуються, виходячи зі специфіки закладу та індивідуальних освітніх потреб учнів, а саме:

1) на збільшення кількості годин для вивчення предметів інваріантної складової:

- в 1-му класі 1 година для вивчення предмету «Навчання грамоти»;
- в 2а, 2-б, 3-му, 4-а, 4-б класах по 1 годині для вивчення предмету «Літературне читання».

2) на організацію групових корекційно-розвивальних занять в 1-4-х класах, а саме:

- в 1-му класі за програмою «Лего-конструювання»;
- в 2-а класі за програмою «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів»;
- в 2-б класі за програмою «Цікавий світ Монтесорі»;
- в 3-му класі за програмами «Азбука творчості», «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг»;
- в 4-х за програмою «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг».

Години варіативної складової в старшій ланці реалізуються з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнів, а саме:

- на організацію групових занять в 5-а, 5-б, 6-а, 6-в, 7-му, 8-а, 8-б, 9-а, 9-б, 10-а, 10-б класах з навчального предмета: «Українська мова»;
- у 6-б класі на збільшення кількості годин для вивчення предметів інваріантної складової «українська мова та літературне читання», «математика».

- на організацію групових корекційно-розвивальних занять, а саме:

1) за програмою «Соціально-побутове орієнтування (варіативний модуль «подорож у життя»);»;

2) за програмою «Природознавство» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня.

Поділ груп для проведення уроків з трудового навчання буде здійснюватися за напрямками: технології (обслуговуюча праця, швейна справа), столярна справа, будівельна (штукатурно-малярна) справа, швейна справа, декоративно-ужиткове мистецтво, взуттєва справа.

У 6-б класі одна група, 7-му класі 2 групи, у 5-а, 5-б, 6-а, 6-в, 8-10-х класах на 3 групи відповідно до наказу МОН України від 20.02.2002 року № 128 зі змінами "Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах".

Зміст корекційно-розвиткових занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями порушень інтелектуального розвитку здобувачів освіти, реалізується через навчальні предмети та курси:

- 5-а, 5-б класи – «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура», «Ритміка». Ритміка проводиться в позаурочний час.

- 6-б клас – «Психомоторний та сенсорний розвиток», «Альтернативна комунікація», «Ритміка», «Логопедичні заняття».

- 6а, 6-в, 7-10 класи – «Соціально - побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура».

В навчальному плані передбачено додаткові 18 годин для організації корекційно-розвиткових занять (занять з розвитку мовлення), у зв'язку з тим, що 123 учня, які навчаються в закладі, мають порушення мовлення (СНМ I р., СНМ II р. стерта дизартрія, СНМ III р., дизартрія, дислексія, у дітей зі складними порушеннями розвитку – мовлення відсутнє, або системний недорозвиток мовлення), (додаток 5).

Години, передбачені для фізичної культури та години, передбачені на корекційно-розвиткову роботу в 1-4-х класах не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на здобувачів освіти (Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018р. № 87 (додаток до Державного стандарту).

2023-2024 навчальний рік розпочнеться 1 вересня 2023 року та завершиться не пізніше 1 липня 2024 року.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу за п'ятиденним навчальним тижнем.

Навчальні заняття будуть організовані за семестровою системою:

Структура навчального року

I семестр – з 01 вересня по 22 грудня 2023,

II семестр – з 15 січня до 06 червня 2024.

I чверть 01.09.2022 – 20.10.2023 (36 навчальних днів)

осінні канікули – з 21 до 29 жовтня 2023,

II чверть 30.10.2022 – 22.12.2023 (40 навчальних днів)

зимові канікули – 23 грудня 2022 до 14 січня 2023,

III чверть 15.01.2024 – 22.03.2024 (50 навчальних днів)

весняні канікули – 23 березня до 31 березня 2024,

IV чверть 01.04.2024 – 06.06.2024 (49 навчальних днів).

Всього у 2023-2024 навчальному році передбачено 175 навчальних днів та 39 днів каніку

Додаток 1

Розподіл навчального часу для 1-4 класів відповідно до типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, які затверджені наказом МОН України від 19.09.2022 № 836

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах						РАЗОМ:
		1	2а	2б	3	4а	4б	
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4	4	4	4	24
	Літературне читання	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	24
Математична	Математика	4	4	4	4	4	4	24
Природнича Соціальна і здоров'я- збережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	4	4	4	4	4	23
Технологічна	Трудове навчання	2	2	2	2	2	2	12
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	6
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	6
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	18
Усього		22	23	23	23	23	23	137
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4	4	4	4	4	4	24
	Лікувальна фізкультура	1	1	1	1	1	1	6
	Ритміка	1	1	1	1	1	1	6
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	2	2	12
Додатковий час на групі корекційно-розвиткові заняття:		1	1	1	2	2	2	9
- «Лего-конструювання»		1						
- «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів»			1					
- «Цікавий світ Монтесорі»				1				
- «Азбука творчості»					1			
- «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг»					1			
- «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг»						2	2	
Гранично допустиме навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		20	21	22	22	22	22	57
Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових		31	32	32	33	33	33	194

Розподіл навчального часу для **5а, 5б, 6а, 6в** класів відповідно до Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, яка затверджена наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317 (додаток 14).

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				Разом:
		5а	5б	6а	6в	
Мовно-літературна	Українська мова	3	3	3	3	12
	Українська література	2	2	2	2	8
Математична	Математика	5	5	4	4	18
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	2	8
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	1	4
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	1	1	4
Технологічна	Технології	6/6/6		10/10/10		48
Інформатична	Інформатика	2	2	2	2	8
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	12
Разом		27	27+6	30	30+10	130
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	8
	Розвиток мовлення	1	1	1	1	4
	Лікувальна фізкультура	1	1	2	2	6
	Ритміка	1	1	-	-	2
Додатковий час на групові заняття з навчального предмету «Українська мова»		1	1	1	1	4
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)		28	28+6	36	36+10	
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		25	25	28	28	
Всього:		33	39	36	46	154

Розподіл навчального часу для **6-б** класів відповідно до Типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, яка затверджена наказом МОН України від 07.12.2021 № 1317 (додаток 16).

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Разом:
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	3+1	4
Математична	Математика	2+1	3
Природнича Громадянська та історична	Інтегрований курс «Пізнаємо світ»	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	5	5
Інформатична	Основи інформатики	1	1
Технологічна	Предметно-практичне навчання	5	5
Мистецька	Мистецтво	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
РАЗОМ			25
Корекційно - розвиткова робота	Психомоторний та сенсорний розвиток	2	2
	Альтернативна комунікація	1	1
	Ритміка	1	1
	Логопедичні заняття	1	1
Додатковий час на групові корекційно-розвиткові заняття:		6	6
- за програмою «Соціально-побутове орієнтування (варіативний модуль «подорож у життя»);		3	
- за програмою «Природознавство».		3	
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету		31	11
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		28	
Всього:			36

Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових	35+ 8	37+ 8	37	37+ 11	37	37+ 18	37	
Всього:	43	45	37	48	37	55	37	302

Додаток 5

Розподіл додаткових годин з розвитку мовлення

№ пп	Клас	Кількість годин з розвитку мовлення на тиждень згідно робочого плану	Додаткові години
1.	1	4	
2.	2-а	4	
3.	2-б	4	1
4.	3	4	
5.	4-а	4	1
6.	4-б	4	
7.	5-а	1	1
8.	5-б	1	3
9.	6-а	1	1
10.	6-б	1	1
11.	6-в	1	2
12.	7	1	2
13.	8-а	1	1
14.	8-б	1	1
15.	9-а	1	1
16.	9-б	1	2
17.	10-а	1	
18.	10-б	1	1
ВСЬОГО		36	18

Таблиця розподілу навчального часу учнів,
яким рекомендовано навчання за індивідуальною формою
(педагогічний патронаж)

клас	Кількість учнів згідно довідок ЛКК	Кількість годин на одну дитину	Загальна кількість годин
1-4	5	10	50
5-10	19	14	266
всього	24		316

РОЗДІЛ 4

Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій

Реалізація освітнього процесу має на меті:

1. формування певного обсягу знань, умінь і навичок здобувачів освіти з інтелектуальними порушеннями,
2. корекція психофізичних, мовленнєвих, сенсомоторних порушень учнів, їх всебічний особистісний розвиток.

Особливості організації освітнього процесу:

- процес навчання є спрощеним і ґрунтується на предметно-наочній основі,
  - застосовуються спеціальні засоби корекції інтелектуальної діяльності учнів,
  - оптимізуються процеси перетворення чуттєвих образів у поняття,
  - здійснюється стимулювання учнів до пошукової діяльності, подолання їхньої пасивності,
  - різне співвідношення між самостійною діяльністю учнів і діяльністю під керівництвом вчителя,
  - уповільненість процесу,
  - багаторазовість повторення,
  - поглиблений індивідуальний і диференційований підхід до учнів,
  - опора на більш розвинені здібності та сильні сторони учнів.
- За джерелом передачі та характером сприймання інформації застосовуються методи: словесні; наочні, практичні, інноваційні.

Методи навчання залежно від основних дидактичних завдань уроку:

- методи формування знань, умінь і навичок,
- методи закріплення знань, умінь і навичок,
- методи застосування одержаних знань,
- методи творчої активності,
- методи перевірки знань, умінь і навичок.

Методи навчання, які сприяють формуванню пізнавальної діяльності учнів щодо засвоєння змісту освіти:

- пояснювально-ілюстративні (інформаційно-рецептивні);
- репродуктивні,
- проблемного викладу,
- частково-пошукові,
- дослідницькі.

Педагогічним технологіям в освітньому процесі притаманна корекційно-розвивальна спрямованість:

- відбір для кожного уроку певної невеликої кількості за обсягом кількості навчального матеріалу,
- максимальна розгорнутість і поділ складних поняттів дій,
- уповільненість навчання,
- повторюваність дій,
- наявність пропедевтичних періодів у навчанні,
- опора на чуттєвий досвід учнів,
- керівництво діями учнів.

РОЗДІЛ 5

Оцінювання здобувачів освіти

В основу оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Житомирської спеціальної школи ЖОР покладено компетентністний та особистісно-орієнтований підходи.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку початкової школи спеціальних закладів (класів) здійснюється за Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку авт.: О.В.Чеботарьова, Г.О.Блеч, І.В. Гладченко, С.В.Трикоз, І.В.Бобренко – схвалено до використання у роботі з дітьми з ООП, лист Інституту модернізації змісту освіти від 22.07.2020 №22.1/12-Г-623.

Зазначеними Критеріями відповідно до НУШ передбачені свідоцтва досягнень. Їх видають учням початкової школи двічі – після першої чверті (щоб зафіксувати відправну точку) і наприкінці навчального року.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку школи II ступеня здійснюється за Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. – К., ІСПШ імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. – 120 с.). (схвалено до використання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами науково-методичною комісією з спеціальної педагогіки Науково-методичної ради МОН).

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем/ученицею та його/ її батьками, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня.

Розділ 6

Цілі та завдання виховної роботи закладу

Відповідно до статті 15 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463 – IX у спеціальних закладах освіти для дітей з ООП виховний процес є невід’ємною складовою освітнього процесу і ґрунтується на Концепції Нової української школи, де передбачено формування ціннісного ставлення до себе, до сім’ї, родини, людей, до суспільства і держави, до природи, до культури і мистецтва, до праці, вміння вибудовувати доброзичливі і толерантні стосунки з учасниками освітнього процесу.

Виховна робота здійснюється вихователями відповідно до освітньої програми, режиму роботи спеціальної школи та спрямовується на формування компетентностей, необхідних для успішної соціалізації учня (вихованця).

Система виховної роботи школи забезпечує виконання основних завдань, визначених у законодавчих і нормативних документах, сприяє формуванню учнівського колективу та особистісному розвитку кожного вихованця.

Організація виховної роботи у 2023-2024н.р. здійснюється в закладі відповідно до вимог законів України та нормативно правових документів: Закону України «Про освіту», Указів президента України від 178.05.2019 № 286/2019 « Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно – патріотичного виховання на період до 2025 року», від 30.06.2021 №673 «Про стратегію національно-патріотичного виховання», постанови Кабінету Міністрів України від 06.06.2022 №527 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі», від 25.05.2020 №195/2020 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», від 10.07.2019 №689 «Питання державної соціальної програми запобігання та протидії домашнього насильства та насильство за ознакою статі на період до 2025 року», від 24.02.2021 №145 «Питання проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні», від 22.07.2020 №641, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, «Про затвердження рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України», від 31.10.2011 №1243, листів Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 №1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 29.01.2019 №1/19-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018р. №2657-VIII, «Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році» від 02.08.2022 р. №18794-22, «Щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов’язаному зі збройною агресією російської федерації на території України» від 22.06.2022 №1/6885-22, «Про Рекомендації щодо усунення ризиків торгівлі людьми у зв’язку з війною в Україні та гуманітарною кризою» від 14.06.2022 р. №1/6355-22, «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в

зкладах освіти України» від 10.06.2022 р. №1/6267-22, «Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні» від 30.05.2022 №1/5735-22, «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13.05.2022 р. №1/5159-22, «про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» від 29.03.2022 р. №1/3737-22, «Щодо запобігання торгівлі людьми в умовах воєнної агресії» від 25.03.2022 р. №1/3663-22, від 24.08.2023 №1/12702-23 «Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024н.р.», керуючись листами Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Житомирської облдержадміністрації.

Відповідно до корекційно-розвиткового складника на 2023-2024 н.р. у закладі сформовано 16 виховних груп змін «самопідготовка» та Пансіон, який включає 5 груп зміни «ранок-вечір» та 2 чергові групи «вихідні та святкові дні».

У спеціальній школі створені групи подовженого дня з метою:

- виконання освітньої програми спеціальної школи, що містить корекційно-розвитковий та виховний складники;
- організації навчальної, виховної та пізнавальної діяльності учнів;
- забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги);
- надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
- формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для подальшого самостійного життя;
- забезпечення виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану (за наявності);
- організації дозвілля учнів.

Освітній процес у групах подовженого дня організовано з урахуванням освітньої програми спеціальної школи вихователями. Діяльність вихователів проводиться згідно планів, які охоплюють всі напрямки виховання: патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, фізичне, екологічне, превентивне та включають в себе календарні, традиційні шкільні свята, заходи, конкурси, тижні тощо. Напрямки виховної роботи пов'язані з усіма аспектами життя і діяльності школярів. Тематика виховних заходів спланована в найрізноманітніших формах, що передбачають активну участь самих учнів.

У виховному процесі вихователі активно використовують корекційні прийоми у роботі з дітьми з ООП, створюючи ситуації успіху, застосовують інноваційні інформаційні технології та цікавий дидактичний матеріал. Проводиться виховна робота щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх, запобігання різним формам насильства, попередження негативних явищ, уміння орієнтуватися та адаптуватися у складних життєвих ситуаціях, розв'язання конфліктів на основі принципів толерантності, виховання моральних якостей з метою запобігання різним формам насильства, проявам негативної поведінки та протидії булінгу в спеціальній школі.

У спеціальній школі створені умови для організації денного відпочинку (сну) в групі подовженого дня для учнів першого класу та інших учнів, які цього потребують.

Режим роботи групи подовженого дня та організація освітнього процесу в ній відповідають державним санітарним нормам.

Режим роботи групи подовженого дня передбачає:

- психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття;
- виконання домашніх завдань (за наявності);
- організацію прийому їжі тривалістю не менш як 30 хвилин;
- прогулянки на відкритому повітрі;
- проведення виховних та культурно-просвітницьких заходів;
- проведення спортивно-оздоровчих занять;
- денний відпочинок (сон) для учнів першого класу та учнів, які цього потребують.

Учні спеціальної школи перебувають в групі подовженого дня не більше шести годин на день.

На підставі заяви одного з батьків (іншого законного представника) або уповноваженим ним особам дозволяється забирати учнів в будь-який час. Для таких учнів забезпечено надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) з метою виконання індивідуальної програми розвитку.

Виховний процес є невід'ємним складником освітнього процесу у спеціальній школі і ґрунтується на принципах, визначених Законами України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту” та “Про повну загальну середню освіту”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”.

У спеціальній школі спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу створено безпечне освітнє середовище відповідно до Законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, єдність навчання, виховання і розвитку учнів.

Для всебічного розвитку учнів (вихованців), врахування їх індивідуальних особливостей, з метою соціальної адаптації учнів у суспільстві, заохочення їх до активної творчої діяльності, організації змістовного дозвілля учнів створено відповідно до законодавства гуртки за інтересами, спортивні секції. Протягом 2022-2023 н.р. у закладі працюватиме 22 гуртків, з них: 20 класно-групових, гурток «Спортивна акробатика», студія естрадного співу «Жайвір» та спортивні секції (футбол, легка атлетика).

Основними напрямками роботи гуртків у закладі є закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих дітьми у процесі навчання, розширення загальноосвітнього кругозору, формування інтересів до різних галузей науки, мистецтва, виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей та нахилів, отримання навичок першої професії. Заняття проводяться згідно з графіком роботи.

Тривалість занять у гуртках залежить від стану здоров'я дітей і не перевищує для дітей молодшого шкільного віку 45 хвилин, середнього і старшого шкільного віку - 1,5 години на день 2-3 рази на тиждень.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про освіту», статті 1, 8, 20, 28, 31, 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Положення про пансіон Житомирської спеціальної школи ЖОР та з метою забезпечення територіальної доступності повної загальної середньої освіти в школі функціонує пансіон -структурний підрозділ закладу освіти, що забезпечує проживання та утримання учнів відповідно до законодавства. Пансіонер - здобувач освіти, який проживає та утримується у пансіоні, що є структурним підрозділом закладу спеціальної освіти, в якому він здобуває освіту (у Житомирській спеціальній школі ЖОР); забезпечується проживанням та харчуванням відповідно до норм, встановлених законодавством, медичними та іншими послугами.

У пансіоні закладу створюються безпечні умови проживання вихованців, що унеможлиблюють заподіяння пансіонерам фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території пансіону алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Розділ 7
Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

5 клас НУШ для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (ЛРВ)		
Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Програмне забезпечення
Мовно-літературна	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Пономаренко Н. В., Тороп К. С., Ярмола Н. А.)
	Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Остапенко Л. І.)
		Модельна навчальна програма «Українська література» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Пономаренко Н. В., Тороп К. С., Ляшенко В. В.)
Математична	Математика	Модельна навчальна програма «Математика» для 5-6 спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Прохоренко Л. І., Тороп К. С., Біневич І. В.)
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Василенко Н. А., Трикоз С. В., Калюкова Ж. С.)
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Тороп К. С., Ярмола Н. А., Калюкова Ж. С.)
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (автор Косенко Ю. М.)

Технологічна	Технології	<p>Модельна навчальна програма «Технології (обслуговуюча праця)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Дорошенко Н. М., Тороп К. С., Ярмола Н. А., Терещенко В. В., Швець Н. М.)</p>
		<p>Модельна навчальна програма «Технології (квітникарство)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Скакодуб Т. С., Тороп К. С., Василенко Н. А.)</p>
		<p>Модельна навчальна програма «Технології (слюсарна справа)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Тороп К. С., Біневич І. В.)</p>
		<p>Модельна навчальна програма «Технології (столярна справа)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Тороп К. С., Біневич І. В., Проценко О. С.)</p>
		<p>Модельна навчальна програма «Технології (швейна справа)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Швець Н. М., Тороп К. С., Дорошенко Н. М.)</p>
Інформатична	Інформатика	<p>Модельна навчальна програма «Інформатика» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Трокай Т. М., Лапін А. В., Ляшенко В. В.)</p>
		<p>Модельна навчальна програма «Інформатика» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (автор Кликова С. О.)</p>
Мистецька	Музичне мистецтво	<p>Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Тороп К. С., Лопатіна М. В., Прядка І. Є., Шпилева Ю. І.)</p>
	Образотворче мистецтво	
Фізична культура	Фізична культура	<p>Модельна навчальна програма «Фізична культура» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку (авт. Прибега О. М., Василенко Н. А., Лапін А. В., Різченко А. В.)</p>
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	<p>Міністерство освіти і науки України Інститут спеціальної педагогіки НАПН України Програми з корекційно-розвиткової роботи для 5-9(10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ОРІЄНТУВАННЯ 5-10 класи Автори: Остапенко Лариса Іванівна, вчитель-дефектолог вищої</p>

	кваліфікаційної категорії, «старший вчитель», директор спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату No17 м. Києва, Тарновська Людмила Іванівна, вчитель-дефектолог вищої кваліфікаційної категорії, «старший вчитель» спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату N17 м. Києва Київ - 2016
Розвиток мовлення	Програма з корекційно-розвиткової роботи «РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ» для учнів 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів з помірними інтелектуальними порушеннями Автор: Хайдарова О.С., вчитель-дефектолог, КЗ Молочанської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Запорізької обласної ради; Укладач: Блеч Г.О., старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Київ – 2016
Лікувальна фізкультура	Міністерство освіти і науки України Інститут спеціальної педагогіки НАПН України Програма з корекційно-розвиткової роботи «ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями Автор: І.В. Бобренко, мол. наук. співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Київ - 2016
Ритміка	Міністерство освіти і науки України Інститут спеціальної педагогіки НАПН України 1. Програми з корекційно-розвиткової роботи «РИТМІКА» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями Автори: Редько Лариса Олексіївна, вчитель ритміки Балтської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату; Безкоровайна Любов Андріївна, директор Балтської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Укладач: Гладченко І.В., ст. наук. Співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; Київ - 2016 2. Програма з корекційно-розвиткової роботи «РИТМІКА» (барабанотерапія) для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями Автори: Сухорукова Олена, тренер з барабанотерапії для дітей з особливими потребами; Василевська Лілія, тренер з барабанотерапії для дітей з особливими потребами; Укладач: Гладченко І.В., ст. наук. співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; Київ 2016

Для здобувачів освіти 7-10-х класів

1. Українська мова

Навчальні програми для 5-9(10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Висоцька А.М., кандидат педагогічних наук, ст.наук.співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Київ 2015

2. Українська література

Навчальні програми для 5-9(10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Висоцька А.М., кандидат педагогічних наук, ст.наук.співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Київ 2015

3. Українська мова

Навчальні програми з української мови для 5 – 10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями

Укладач: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова Кравець Ніна Павлівна та учитель-методист школи «Надія» м. Києва Утвенко Наталія Олександрівна, Київ 2019

4. Українська література

Навчальні програми з української літератури для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями, Київ 2019.

5. Математика

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Королько Н.І. - доцент кафедри логопедії Інституту корекційної педагогіки та психології, Київ 2015, 2016.

6. Соціально-побутове орієнтування

Навчальні програми для для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: кандидати педагогічних наук: Гіренко Н.А. Мерсіянова Г.М.

7. Трудове навчання (6-7 класи)

Навчальні програми для 5-9(10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей **Укладач:** Чеботарьова

О.В., кандидат педагогічних наук, ст. наук. співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Київ 2015.

Трудове навчання «Декоративно-ужиткове мистецтво»

Навчальна програма (з варіативними модулями) для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Гаврюш В.О. вчитель трудового навчання вищої категорії спеціальної школи –інтернату № 8 Шевченківського району м. Києва

Трудове навчання «Столярна справа»

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

Укладачі: Павлюченко О.М., вчитель трудового навчання, старший вчитель, директор спеціальної школи-інтернату №26 м. Києва; Гаврись С.В., вчитель трудового навчання, старший вчитель спеціальної школи-інтернату № 26 м. Києва; Київ. 2016.

Трудове навчання «Взуттєва справа»

Навчальні програми для для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

Автори: Синиця О.О., вчитель-дефектолог вищої категорії, старший вчитель спеціальної школи-інтернату № 2 м. Києва;

Коваленко М.М., вчитель-дефектолог вищої категорії, викладач взуттєвої справи спеціальної школи-інтернату № 2 м. Києва; Київ, 2016.

8. Історія України

Навчальні програми для 5-9(10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Косенко Ю. М., канд. пед. наук, старший викладач кафедри корекційної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка, Київ, 2015

9. Основи комп'ютерної грамотності

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Кликова С. О. старшій вчитель спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату №17 Київ 2014р.

10. Основи здоров'я

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Гладченко І.В. кандидат педагогічних наук, ст. наук. співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Київ 2014р.

11. Природознавство

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладачі: Трикоз С.В. – канд.пед.наук, старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки, Інституту спеціальної педагогіки;

Блеч Г.О. – канд.пед.наук, старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки, Інституту спеціальної педагогіки; Київ 2014р.

12. Я у світі

Навчальні програми для 5-х класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладачі: Трикоз С.В. – канд.пед.наук, старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки, Інституту спеціальної педагогіки;
Блеч Г.О. – канд.пед.наук, старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки, Інституту спеціальної педагогіки; Київ 2014р.

13. Географія

Навчальні програми для 6-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладачі: Одинченко Л.К., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологій корекційної та інклюзивної освіти «ДВНЗ» Донбаського державного педагогічного університету;

Скиба Т.Ю., викладач кафедри корекційної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, заступник директора з навчально-виховної роботи

КУ Сумської спеціальної загальноосвітньої школи Сумської міської ради, вчитель географії вищої категорії; Київ 2015

14. Фізика і хімія в побуті

Навчальні програми для 6-7 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладач: Татяничикова І.В., канд. пед. наук, доцент ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Співак Л.А., канд. пед. наук, доцент, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; Київ 2015

15. Музичне мистецтво

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладачі: Квітка Н.О, Левченко-Бутуханова Л.Й., вчитель музики спеціальної загальноосвітньої школи-інтернат №17 Київ 2014р.

16. Фізична культура

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей

Укладачі: Бобренко І.В., молодший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, Київ 2015.

17. Лікувальна фізична культура

Програма з корекційно-розвиткової роботи для 6-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями

Автор: І.В. Бобренко, мол. наук. Співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; Київ 2016 р.

Навчальні програми для здобувачів освіти з інтелектуальними порушеннями помірною ступеня:

1. Навчальна програма «Адаптивна фізична культура» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Біла О.М.) Київ, 2020
2. Програма з корекційно-розвиткового заняття «Альтернативна комунікація» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М.) Київ, 2020
3. Навчальна програма «Елементарні математичні уявлення» для дітей 5-10 класів з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Міняйло Т.С.)
4. Програма з корекційно-розвиткових занять «Логопедичні заняття» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Черноусова Н.М., Пахар С.О., Загорулько Л.В., Дубенок О.В.) Київ, 2020
5. Навчальна програма «Мистецтво» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Сікачина Л.М.)
6. Навчальна програма «Основи інформатики» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.) Київ, 2020
7. Навчальна програма «Предметно-практичне навчання» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Шпилька І.І.) Київ, 2020
8. Навчальна програма «Природознавство» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.) Київ, 2020
9. Програма з корекційно-розвиткового заняття «Психомоторний та сенсорний розвиток» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Донець Г.С.) Київ, 2020
10. Навчальна програма «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Науменко О.В.)
11. Навчальна програма «Читання та письмо» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М.) Київ, 2020
12. Навчальна програма «Я у світі» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів (Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В.) Київ, 2020